

ดีเกร์ฮูลู: การสืบทอดวัฒนธรรมศิลปะการแสดง กรณีศึกษาชุมชนบ้านดุกู
ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส*

DIKIR HULU: THE HERITAGE OF PERFORMING ARTS. CASE STUDY OF
BAAN DOO KU COMMUNITY, BACHO SUB-DISTRICT,
BACHO DISTRICT, NARATHIWAT PROVINCE

นุรไรซา วาและ

Nurraisa Walaeh

พงศ์ประสิทธิ์ อ่อนจันทร์

Pongprasit Onchan

เมธิรา ไกรนที

Maytira Krainatee

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: jittima_dam@nstru.acth

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการแสดงดีเกร์ฮูลู และศึกษาวิธีการสืบทอดดีเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับดีเกร์ฮูลูในเขตบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 11 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลรอง จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเพื่อใช้สำรวจข้อมูล การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการแสดงดีเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู พบว่า จะประกอบด้วย 1.1) ผู้แสดง ที่จะทำหน้าที่แสดง 1.2) ลูกคู่ที่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรีและมีลูกคู่ที่ทำหน้าที่รำยรำมือ 1.3) เครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงดนตรี 1.4) เพลงที่ใช้ขับร้องเพื่อประกอบการแสดงให้สมบูรณ์ และ 1.5) การแต่งกายของการแสดงดีเกร์ฮูลูที่สามารถเพิ่มสีสันของการแสดง 2) วิธีการสืบทอดดีเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู 2.1) ด้านการสะสมวัฒนธรรม

---

* Received 13 June 2021; Revised 28 June 2021; Accepted 29 June 2021

การสะสมวัฒนธรรมจะต้องเกิดจากคนรุ่นเก่า ๆ เก็บสะสมเครื่องดนตรีหรืออุปกรณ์การแต่งกาย เพลง และเทคนิคการขับร้อง เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ 2.2) ด้านการสืบทอดทางวัฒนธรรม นำคณะดีเกียฮูลูไปแสดงยังโรงเรียนหรือแสดงให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้ดู เพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม 2.3) ด้านการปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นการนำวัฒนธรรมมาปรับปรุงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน ทำให้การแสดงน่าสนใจ และนำวัฒนธรรมในชุมชนไปเผยแพร่ยังต่างประเทศ

คำสำคัญ: ดีเกียฮูลู, การสืบทอดวัฒนธรรม, ศิลปะการแสดง, ชุมชนบ้านดุกู

Abstract

The objectives of this article were to study the components of Dikir Hulu. And to learn the method of inheritance of Dikir Hulu, Ban Dooku Community, Ba Cho Sub-district, Ba Cho District, Narathiwat Province. It is qualitative research. The key informants were two groups of people related to Dikir Hulu in Ban Du Ku District, Ba Cho Sub-district, Ba Cho District, Narathiwat Province, group 1, 11 key informants, and group 2, 5 secondary informants. Specific selection Interviews and non-participant observations were used to explore the data. Field data collection by content analysis The results of the research were as follows: 1) The composition of the Dikir Hulu in the Ban Doo Ku community was found to consist of: 1.1) performers who performed the performances, 1.2) couples who performed music and teams who performed hand dances. 1.3) the instruments used in the music performance, 1.4) the songs used for singing to complete the performance, and 1.5) the costumes of the Dikir Hulu that can enhance the color of the performances; 2) the method of inheriting the Dikir Hulu, Ban Dooku Community 2.1) Cultural collection The accumulation of culture must come from the older generation collecting musical instruments or equipment, dress, music, and singing techniques. For future generations to learn. 2.2) In terms of cultural succession, Bring the Hulu troupe to school and show them to the younger generation. For the new generation to see the value of a good culture, it brings culture to improve to match the current era. make the show exciting and bring the culture in the community to spread abroad.

Keywords: Dikir Hulu, Cultural Inheritance, Performing Arts, Baan Doo Ku Community

บทนำ

ดิเกร์ฮูลูเป็นหนึ่งในศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในหมู่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชายแดนใต้ตอนล่าง ศิลปะการแสดงแบบนี้มีลักษณะที่เป็นกลอนเพลงโต้ตอบ นิยมเล่นกันเป็นกลุ่มหรือหมู่คณะคล้ายกับการร้องเพลงลำตัด เนื้อเพลงส่วนใหญ่เป็นภาษาพื้นถิ่นคือภาษามลายูโดยมีเสียงดนตรีร่ำมะนาประกอบจังหวะ การละเล่นนี้นิยมแสดงในงานพิธีต่างๆ ของชาวไทยมุสลิมในภาคใต้ เช่น พิธีสุนัต งานมาแกบูโละ งานฮารีรายอ ฯลฯ เข้าใจว่ามีขึ้นครั้งแรกในท้องที่เหนือลำน้ำปัตตานี คือ ทิศฮูลู หรือทิศเหนือ ชาวบ้านจึงนิยมเรียกการแสดงนี้ว่า ดิเกร์ฮูลู โดยจังหวัดปัตตานีถือเป็นแหล่งใหญ่ที่มีคณะดิเกร์ฮูลูเกิดขึ้นหลายคณะก่อนที่จะแพร่ขยายไปยังบริเวณใกล้เคียงเช่นบางส่วนของจังหวัดสงขลา ยะลาและนราธิวาส ปัจจุบันคณะดิเกร์ฮูลูนับว่าได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียงตั้งแต่ในระดับท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศ การแสดงของบางคณะถึงกับมีการเผยแพร่ตามสื่อโทรทัศน์รายการต่าง ๆ เช่นเป็นส่วนหนึ่งในการโฆษณาของบริษัทธุรกิจโทรศัพท์ที่นำเสนอเรื่องราวของสำนักท้องถิ่นผ่านศิลปะการแสดงพื้นบ้านหลากหลายรูปแบบ เป็นต้น (เปรมสิริ ศักดิ์สูง และคณะ, 2550)

การสืบทอด หมายถึง การปลูกฝังค่านิยมที่ดี ซึ่งต้องเริ่มที่พ่อ - แม่ ควรเป็นตัวอย่างที่ดี อบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดีของสังคม การจัดวิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีไว้ในหลักสูตรทุกระดับชั้น เพื่อเป็นการปลูกฝังและสั่งสมความรู้ ประสบการณ์ตั้งแต่เด็ก ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่กระทรวงศึกษา และภาคเอกชน ได้แก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ การสนับสนุนส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอย่างจริงจังโดยประสานงานกับหน่วยงานของจังหวัดหรือท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน ช่วยจัดงานฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีให้เป็นที่รู้จัก การจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทย โดยใช้การท่องเที่ยว เช่นโครงการ Unseen Thailand เที่ยวเมืองไทยไม่ไปไม่รู้ เป็นต้น (พิณทิพย์ ขาวปลื้ม, 2556)

การสืบทอดวัฒนธรรมศิลปวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชุมชนบ้านคูง เนื่องด้วยการดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ย่อมก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นชาติไทย ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของคนรุ่นหลัง ด้วยการศึกษาทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้านเปรียบเสมือน “กระจกเงา” ที่สะท้อนให้มนุษย์ได้เร้าหันมาสำรวจและรู้จัก “รากเหง้า” ของตนเองอีกทั้งการได้ศึกษาเรียนรู้และการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งต่อจิตสำนึกทางวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนบ้านคูงและประเทศชาติอย่างยั่งยืนและเข้มแข็งได้ เป็นต้น (อุษณีย์ ธูโชติ และคณะ, 2556)

ชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ศิลปะการแสดงพื้นบ้านเป็นการแสดงถึงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและแฝงไว้ซึ่งความงดงามของภูมิปัญญาชาวบ้านที่ถ่ายทอดมาเป็นเอกลักษณ์สืบทอดต่อกันมาจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญและ สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งลักษณะของสังคมที่มีความแตกต่างกัน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สิ่งที่สำคัญของศิลปะการแสดงพื้นบ้านนั้นไม่ได้เป็นเพียงแต่เครื่องช่วย ให้เกิดความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังมีคุณค่าที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันของสังคมและยังมีอิทธิพลต่อทุก สังคมของคนอีกหลายกลุ่ม นอกจากนี้ยังจัดเป็นศิลปะอีกแขนงหนึ่งที่มีพื้นฐานมาจากอารมณ์และ ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก เรื่องราวต่าง ๆ และวิถีชีวิตที่ดำเนินตามครรลองตามความเชื่อทางศาสนาของคนแต่ละท้องถิ่นด้วยเช่นกัน และจะมีส่วนกระตุ้นให้คนในสังคมมีจิตสำนึกและเป็นสื่อในการ ถ่ายทอดข้อมูลและรณรงค์โครงการต่าง ๆ ของรัฐสู่ชุมชนเพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจของคน ในชุมชนแต่ละท้องที่ ศิลปะการแสดงพื้นบ้านได้เป็นของคู่บ้านคู่เมืองมาแต่โบราณ ในพื้นที่บ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส ได้ปรากฏศิลปะการแสดงพื้นบ้านหลายชนิดที่ยังคงสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน และมีบทบาทสำคัญต่อชีวิต เศรษฐกิจ สังคมและประเทศชาติ คือ การแสดงเพลงพื้นบ้านดิเกร์ฮูลูหรือ บางครั้งอาจเรียกว่า ลิเกฮูลู (อุษณีย์ ฐวโชติ และคณะ, 2556)

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องดิเกร์ฮูลู: การสืบทอดศิลปะการแสดงพื้นบ้านกรณีศึกษาชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เพราะในปัจจุบันดิเกร์ฮูลูในพื้นที่กำลังจะสูญหายและไม่ได้มีการจัดแสดงให้เห็นเหมือนสมัยก่อนจึงทำให้ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบของการแสดงดิเกร์ฮูลูและศึกษาแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมดิเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ให้คงอยู่ไว้ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาและเรียนรู้ในเรื่องบริบทชุมชนหรือเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดและเหมาะสมสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการแสดงดิเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อศึกษาวิธีการสืบทอดดิเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องดิเกร์ฮูลู: การสืบทอดศิลปะการแสดงพื้นบ้านกรณีศึกษาชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีเกร์ฮูลูในเขตบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มที่ 1 กลุ่มคณะดีเกร์ฮูลูคือหัวหน้าและผู้ดูแลคณะดีเกร์ฮูลูบ้านดุกู จำนวน 1 คน และเยาวชน (ลูกศิษย์) ในคณะดีเกร์ฮูลูบ้านดุกู จำนวน 10 คน เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและแนวทางการอนุรักษ์ดีเกร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมจำนวน 11 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลรอง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ส่งเสริมสนับสนุนดีเกร์ฮูลูคือผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 จำนวน 1 คน และผู้นำศาสนาดารุลมามูร์ จำนวน 1 คน ผู้ประสานงาน จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบาเจาะ จำนวน 1 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดุกู จำนวน 1 คน เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการสืบทอดวัฒนธรรมดีเกร์ฮูลูบ้านดุกู โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมจำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเพื่อใช้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับคดีเกร์ฮูลู: การสืบทอดวัฒนธรรมศิลปะการแสดงกรณีศึกษาชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาสทั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มให้ข้อมูลหลัก โดยผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจนได้ข้อมูลที่ครบถ้วนจึงยุติการเก็บ โดยมีวิธีการ ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด แบ่งเป็น

2.1 ศึกษาเอกสารแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการสืบทอดวัฒนธรรมดีเกร์ฮูลู

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยอาศัยกรอบแนวคิดการวิจัยและผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแนวทางในการสัมภาษณ์ตามประเด็นการศึกษาเป็นลักษณะคำถามปลายเปิดเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งนี้แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การสืบทอดวัฒนธรรมดีเกร์ฮูลู

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับวิเคราะห์แนวทางการสืบทอดวัฒนธรรมดีเกร์ฮูลู

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจ
ด้านภาษา เนื้อหา

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษามา
ปรับปรุงแก้ไข เพื่อเตรียมเก็บข้อมูล

2.5 ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่าง เพื่อทดลองความสมบูรณ์ของเครื่องมือก่อนจะนำไปแก้ไขและลงเก็บรวบรวมข้อมูล
ต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความงานวิจัย และ
สื่ออิเล็กทรอนิกส์

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม มีขั้นตอนดังนี้

3.1 เตรียมตัวก่อนเข้าพื้นที่

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
เพื่อใช้เป็นแนวคำถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเพื่อใช้แนวทางในการ
สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ขั้นตอนที่ 2 ประสานไปยังผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ปราชญ์ชาวบ้าน
เพื่อเก็บข้อมูลการสืบทอดวัฒนธรรมเกี่ยวกับดีเก๋ฮูลู วิเคราะห์แนวทางการสืบทอดวัฒนธรรม
ดีเก๋ฮูลู นอกจากนี้แจ้งคณะดีเก๋ฮูลูในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการสืบทอด
วัฒนธรรมดีเก๋ฮูลู

3.2 การเข้าสู่สนามพื้นที่วิจัย

3.1 การสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้
ได้ข้อมูลการสืบทอดวัฒนธรรมดีเก๋ฮูลูตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ตามประเด็น
ที่วางไว้

3.3 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมคือการสังเกตลักษณะทางกายภาพ
ของพื้นที่ที่ศึกษาเพื่อรับข้อมูลในระดับกว้าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำผลการสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมมา
เรียบเรียงแล้ววิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอ
แบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการแสดงดีเกิร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

1.1 ผู้แสดงดีเกิร์ฮูลู ตุแกปาตง คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการร้องบทกลอนมลายูเป็นการเริ่มต้นที่จะร้องบทกลอนก่อนการแสดงอื่น ๆ ที่จะทำการแสดงต่อหลังจากตุแกปาตงขับร้องเสร็จแล้ว ตุแกลาฮูหรือโตะยะยอโร คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ร้องเพลง และเพลงที่จะใช้ในการร้องนั้นจะประกอบไปด้วยเพลงที่นักร้องแต่ละคนถนัด เช่น เพลงลูกทุ่ง สตริง หรือเพลงมาเล ตุแกกาโระ คือผู้ที่ทำหน้าที่ร้องขับกลอนสดโต้ตอบฝ่ายตรงข้าม หรือการโต้ตอบแบบสด ๆ กันบนเวทีและการแต่งกลอนแบบสด ๆ บนเวทีเพื่อการโต้ตอบเพื่อให้เกิดความสนุกสนานในการชมการแสดงผู้ได้ คือ เป็นฝ่ายที่ตั้งประเด็นขึ้นมาเพื่อแข่งขันหาปัญญากัน ซึ่งจะคล้ายคลึงกับการโต้ว่าที่นั่นเอง เพื่อให้เกิดการโต้ตอบกันไปมาในการแสดงดีเกิร์ฮูลูผู้ตอบ คือ เป็นฝ่ายตอบประเด็นที่ผู้ได้ตั้งไว้ ซึ่งประเด็นต่างๆที่ใช้ตอบจะมาจากคำถามหรือประเด็นที่มาจากผู้ได้หรือผู้ที่ตั้งประเด็นนั่นเอง และจะมีการตั้งประเด็นและการตอบไปในการแสดงดีเกิร์ฮูลูและดีเกิร์ฮูลูประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 10 กว่าคน เป็นผู้ขับร้อง 1-3 คน ส่วนที่เหลือจะเป็นลูกคู่และอาจจะมีการร้องภายนอกมาสมทบด้วยเพื่อให้เกิดสีสันและความชอบให้กับคนที่มารับชมดีเกิร์ฮูลู และเพื่อให้คนดูได้ฟังเพลงที่แปลกใหม่และต่างจากนักร้องในคณะดีเกิร์ฮูลูที่ทำการแสดง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงการการแสดงดีเกิร์ฮูลู

1.2 ลูกคู่ในคณะดีเกิร์ฮูลู จะประกอบไปด้วย ลูกคู่ที่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรี และลูกคู่ที่ทำหน้าที่ร่ายรำมือหรือนือโปะ ลูกคู่ที่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรีจะประกอบไปด้วย

รำมะนาใหญ่ รำมะนาเล็ก ซ้อง ฉิ่ง ฉาบ ลูกแซ็ก ขลุ่ย แท็บ และลูกคู่ที่ทำหน้าที่รำรำมือหรือนือเป๊ะ ลูกคู่ที่ทำหน้าที่นี้มีประมาณ 10 - 11 คน ประกอบลีลาท่าทางตามจังหวะดนตรีและมีการรำรำมือและท่าทางที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละเพลงและของแต่ละคณะที่จะเลือกใช้การรำรำมืออย่างไร ในเพลงไหน และในแต่ละเพลงจะมีการรำรำมือที่ไม่เหมือนกัน เป็นต้น ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงลูกคู่ในส่วนการรำรำมือหรือการนือเป๊ะ

1.3 เครื่องดนตรี ที่ใช้บรรเลงเพลงในคณะดีเกิร์ฮูลูจะมีเครื่องดนตรีและการทำหน้าที่ในแต่ละเครื่องดนตรีที่แตกต่างกัน เช่น รำมะนาใหญ่หรือบานอฮู เป็นเครื่องดนตรีหลักทำหน้าที่ควบคุมจังหวะเครื่องดนตรีทุกชนิด ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะแบบการตีเพื่อให้ได้จังหวะ รำมะนาเล็กหรือบานออาเนาะ เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ตีจังหวะกับรำมะนาใหญ่เพื่อให้เกิดจังหวะที่เข้ากับเครื่องดนตรีอื่น ๆ ซ้อง เป็นเครื่องดนตรีใช้ตีจังหวะเพื่อให้ได้จังหวะและทำนอง โหม่ง ทำหน้าที่ตบแต่งเสียงดนตรีให้เข้ากับจังหวะ ลูกแซ็ก เป็นเครื่องกระทบประกอบจังหวะหรือการเขย่าเพื่อให้ได้จังหวะที่สนุกสนาน แทมบูรีน เป็นเครื่องที่ใช้โดยทั่วไปใช้เคาะประกอบจังหวะเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้กระทบกับฝ่ามือและการสั่นเขย่าเพื่อให้เกิดทำนอง ฉิ่ง เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบบรรเลงดนตรีไทยทั่วไปซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่นำมากระทบกันเพื่อให้เกิดเสียงที่เป็นจังหวะ ฉาบ เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้กระทบในการขับดีเกิร์ฮูลูซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่มีขนาดใหญ่กว่า ขลุ่ย เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้เป่าให้เกิดเสียงประกอบที่น่าฟังมากขึ้น ซอสามสาย เป็นเครื่องดนตรี ประเภทเครื่องสายที่ทำให้เกิดเสียงด้วยการใช้คันชักสีกเข้ากับสายเพื่อให้ได้เสียงและทำนองในการแสดง เป็นต้น ดังภาพ ที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงเครื่องดนตรี

1.4 เพลง ที่ใช้ขับร้องในการแสดงตีเกร์ฮูลู จะมีเพลงนำที่ขับร้องโดยหัวหน้าคณะหรือเรียกอีกอย่างว่าปาดงซึ่งเป็นการขับกลอนก่อนการแสดงและการขับกลอนเพื่อโต้ตอบกัน เพลงร้องปกติที่ร้องโดยนักร้องทั่วไปในคณะตีเกร์ฮูลูซึ่งจะเป็นเพลงที่นักร้องแต่ละคนถนัด จะประกอบไปด้วยเพลงลูกทุ่ง สตรีง มาเลและเพลงอินโด และเพลงปิดหรือเพลงที่ใช้ร้องตอนจบการแสดงซึ่งจะใช้เพลง วาบูลในการร้องเพลงปิดซึ่งจะเป็นการร้องขอบคุณคนที่มาเข้าชมการแสดงและการกล่าวคนโทษ ซึ่งจะมีการตอบโต้เพื่อให้เกิดสีสันในการแสดง และเพลง วาบูลแคนร้องจะเป็นนักร้องคนไหนก็ได้ในการร้องเพลงนี้ เป็นต้น

1.5 การแต่งกาย ของการแสดงตีเกร์ฮูลู จะมีการแต่งกายแบบมลายูดั้งเดิม โดยการสวมใส่ชุดที่เป็นกางเกง ไม่ว่าจะผู้ชายหรือผู้หญิงจะมีการแต่งตัวที่เหมือนกัน โดยการดูจากสถานที่ที่ไปแสดง และบางสถานที่ ผู้หญิงจะแต่งตัวด้วยชุดบางนงหรือเสื้อคอกลมกับผ้าโสร่ง เพื่อให้การแต่งตัวเหมาะสมกับสถานที่ที่ไปแสดง และจะมีการโพกหัว ด้วยผ้าขาวม้าโกลก (กายนลี่อะปะอะ) เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของสามชายแดนใต้ และผ้าที่ใช้ตัดเย็บชุด จะใช้ผ้าสำหรับตัดชุดมลายูหรือผ้าบาติกในการตัดชุด และจะเลือกสีที่มีความเด่นชัดในการตัดชุด เพื่อความเด่นชัดตอนแสดง และสร้างสีสันจากการแต่งตัวให้น่าชื่นชมมากขึ้น

ภาพที่ 4 แสดงการแต่งกายของการแสดงดีเกิร์ฮูลู

2. วิธีการสืบทอดดีเกิร์ฮูลูชุมชนบ้านดุกู ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

2.1 ด้านการสะสมวัฒนธรรม การสะสมวัฒนธรรมจะต้องเกิดจากคนรุ่นเก่า ๆ เก็บสะสมเครื่องดนตรีหรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการขับร้องและการแสดงดีเกิร์ฮูลู ให้ลูกหลานได้รู้จักและจะอธิบายวิธีการขับร้อง การแต่งกายสำหรับการดีเกิร์ฮูลู หรือเพลงที่ใช้ในการขับร้องในการแสดง และการรำร่ายมือเพื่อประกอบการแสดงของแต่ละเพลง เพื่อไม่ให้เกิดการหลงลืมวัฒนธรรมเดิมจากคนเก่า ๆ ที่เคยสะสมกันมา และการที่จะสะสมวัฒนธรรมต่อไปได้นั้นต้องมีคนที่รับต่อหรือการที่นำการแสดงไปแสดง เพื่อก่อให้เกิดความสนใจหรืออยากที่จะเข้ามาเพื่อสะสมต่อหรือจะเป็นการสะสมวัฒนธรรมโดยการจัดห้องเรียนเกี่ยวกับศิลปะการแสดงดีเกิร์ฮูลูอย่างละเอียด เพื่อให้เยาวชนหรือเด็กนักเรียนได้เข้าไปศึกษาได้ เพื่อให้เด็กๆเยาวชนอยากที่จะสะสมต่อไป

2.2 ด้านการสืบทอดทางวัฒนธรรม เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน โดยการที่นำคณะดีเกิร์ฮูลูไปแสดงยังโรงเรียนหรือแสดงให้ลูกหลานดู เพื่อให้เกิดความชอบในการแสดงนี้หรือชอบวัฒนธรรมพื้นบ้านของบ้านตัวเอง โดยการส่งเสริมเยาวชนรุ่นใหม่โดยการส่งเสริมเพื่อให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม หรือการปลูกฝังจิตสำนึกและความชอบหรือสนใจในการที่จะสืบทอดวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อให้มีอยู่ให้นาน โดยการเชิญชวนเยาวชนรุ่นใหม่มาฟังและการบอกเล่าความเป็นมาเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่จำเป็นจะต้องสืบทอดต่อไปให้ได้ยู่ได้นานและไม่หลงลืม หรือจะเป็นการเชิญชวนเยาวชนที่สนใจในวัฒนธรรมดังกล่าว มาฟังการบรรยายหรือการชวนชวน เพื่อให้ได้สมาชิกใหม่เข้าร่วมคณะ เป็นต้น

2.3 ด้านการปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นการนำวัฒนธรรมมาปรับปรุงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันและการแสดงเพื่อให้คนสมัยใหม่ได้ชมการแสดง โดยที่มีการปรับปรุงมาแล้ว และนำวัฒนธรรมในชุมชนไปเผยแพร่ยังต่างประเทศ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันและการร่วมกันสร้างเครือข่ายวัฒนธรรม และการปรับปรุงภาษาที่ใช้ในการแสดงเพื่อให้เข้าใจในการแสดงได้ทั่วถึง เพื่อเป็นศูนย์กลางประชาสัมพันธ์ผลงานของชุมชน หรือการปรับปรุงวัฒนธรรมโดยการจัดการปรับปรุงหลักสูตรการสอนให้เป็นรายวิชา เพื่อสามารถศึกษาวัฒนธรรมชุมชนให้คงอยู่โดยไม่หลงลืม และการเผยแพร่โดยการเผยแพร่ผ่านทางสื่อออนไลน์ เช่น ยูทูบ เฟสบุค หรือการเผยแพร่ผ่านทางแผ่นซีดี และการเผยแพร่ผ่านงานกิจกรรมต่างๆไม่ว่าจะเป็นงาน ชุมชน อำเภอ หรืองานเลี้ยงต่างๆ เช่น งานแต่งหรืองานมาเกบุญโละ งานเข้าสู่นต เป็นต้น และทั้งนี้ การปรับปรุงการใช้เพลงที่ร้อง เลือกใช้เพลงที่ให้แง่คิดชีวิต เพื่อการเผยแพร่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการรับชมได้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการแสดงดีเกิร์ฮูลูชุมชนบ้านตุ๊ก ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

1.1 ผู้แสดงดีเกิร์ฮูลู พบว่า ผู้แสดงดีเกิร์ฮูลูประกอบไปด้วย ตุแกลปาตง ตุแกลลาฮู ตุแกลกาโระ ผู้โต และผู้ตอบ และจะมีนักดนตรีหรือลูกคู่ และลูกคู่ที่ทำหน้าที่ร่ายรำมือ ผู้แสดงดีเกิร์ฮูลู จะประกอบไปด้วยผู้แสดงที่เป็นลูกคู่ประมาณ 10 - 20 คน โดยการเล่นเป็นหมู่คณะหรือเป็นวง และจะมีการร้องเพลงที่เป็นเพลงของคณะตัวเองในการแสดง และเพลงของวงอื่นมาร่วมแสดง เพื่อสร้างความสนุกสนานในการแสดงดีเกิร์ฮูลู ตามการศึกษา ลีเกฮูลู: การศึกษาเชิงประวัติรูปแบบและการพัฒนาศักยภาพ ได้กล่าวว่า คณะดีเกิร์ฮูลู จะมีการตั้งวงหรือตั้งคณะ คล้าย ๆ กับการตั้งวงลำตัดหรือเพลงฉ่อยของภาคกลาง ประเทศไทย คณะหนึ่ง ๆ จะมีลูกคู่ประมาณ 10 - 20 คน โดยมีผู้ร้องเพลงที่อยู่ประจำคณะ บางคณะอาจมีนักร้องจากภายนอกวงมาเล่นสมทบ ส่วนผู้ขับกลอนลีเกฮูลุนั้น ส่วนใหญ่มักเป็นศิลปินอิสระ เมื่อรับงานมาแล้วผู้ขับกลอนดีเกิร์ฮูลูสามารถเลือกคณะลูกคู่ที่มาร่วมแสดงได้ตามที่ตนเองพอใจ นอกจากนี้ในการแสดง บรรดาผู้ชมสามารถร่วมสนุกกับคณะดีเกิร์ฮูลู ได้หากทางคณะดีเกิร์ฮูลูอนุญาต ซึ่งคล้าย ๆ กับการเล่นเพลงบอกภาคใต้ที่คนดูสามารถเข้าร่วมได้อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วคณะลีเกฮูลูมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ได้แก่ ผู้ขับกลอนดีเกิร์ฮูลู คณะลูกคู่ดีเกิร์ฮูลู (เปรมสิริ ศักดิ์สูง และคณะ, 2550)

1.2 ลูกคู่ในคณะดีเกิร์ฮูลู พบว่า ลูกคู่ในคณะ จะประกอบไปด้วยลูกคู่ที่ทำการเล่นดนตรีกับลูกคู่ที่ทำหน้าที่ร่ายรำมือหรือนือโป๊ะ และการร่ายรำมือที่เป็นเอกลักษณ์ของคณะนั้น ๆ ลูกคู่ในคณะดีเกิร์ฮูลู ซึ่งจะประกอบไปด้วยลูกคู่ที่เป็นนักดนตรีกับลูกคู่ที่ทำหน้าที่

ร้ายรำมือหรือนือเป๊ะ ที่จะทำหน้าที่ในการประกอบท่าทาง ตามจังหวะเพลง ซึ่งแต่ละท่าที่ใช้อยู่ที่เพลงที่ใช้ร้อง ซึ่งจะไม่เหมือนกัน และจะมีลูกคู่ทั้งหมด 10 - 20 คน ในคณะ ที่มีหน้าที่แตกต่างกันไป ดังคำกล่าวที่ว่า ลูกคู่ในคณะดีเกิร์ฮูลูมีอยู่ 2 ประเภท ได้แก่ลูกคู่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรีและลูกคู่ทำหน้าที่ร้ายรำมือ บางคน ลูกคู่ทั้ง 2 ประเภทนี้ไม่ได้อยู่ในคณะเดียวกันกับผู้แสดงอาจจะอยู่กันคนละพื้นที่แต่จะถูกเรียกเชิญหรือว่าจ้างให้มาทำหน้าที่เป็นครั้งคราว (ยะพา เจณี และคณะ, 2557)

1.3 เครื่องดนตรี พบว่า เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงดีเกิร์ฮูลู ประกอบไปด้วย รำมะนาใหญ่หรือบานอฮูป รำมะนาเล็กหรือบานอานะ ฆ้อง โหม่ง ลูกแซ็ก แหมบูริน ฉาบ ฉิ่ง ขลุ่ย ซอสามสาย ซึ่งแต่ละประเภทจะมีหน้าที่และจังหวะที่แตกต่างกัน และดนตรีหรือเครื่องที่ใช้แสดงดีเกิร์ฮูลูจะมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยให้เข้ากับยุคปัจจุบัน ซึ่ง สุธี เทพสุทวิวงศ์ เรื่อง วิถีและพลังของลิเกฮูลูในจังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า มีเครื่องดนตรีประมาณ 7 - 8 ชนิดประกอบด้วย รำมะนาใหญ่ รำมะนาเล็ก ฆ้อง โหม่ง ฉิ่ง ฉาบ ลูกแซ็ก และขลุ่ย (ซึ่งจะมีหรือไม่มีก็ได้) ซึ่งเครื่องดนตรีแต่ละชนิดจะสอดประสานเสียงกันได้ไพเราะเพียงใดขึ้นอยู่กับการฝึกซ้อมภายใน คณะด้วย (สุธี เทพสุทวิวงศ์, 2546)

1.4 เพลง พบว่า เพลงที่ใช้แสดงดีเกิร์ฮูลู จะมีเพลงที่ร้องโดยหัวหน้าคณะคือเรียกว่า ปาตงหรือการขับกลอนมลายู อาจจะเป็นกลอนที่มีคนแต่งมาก่อนแล้วหรือการแต่งสดๆกันบนเวที และเพลงที่ร้องโดยนักร้องคณะ อาจจะเป็นเพลงที่ใช้ร้องทั่วไป เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงมาเล และเพลงวาบูนแล ที่จะถูกขับร้องก่อนจบการแสดง ซึ่ง อ้อมดาว ลอยสุวรรณ ศึกษาเรื่อง บทบาทของดีเกิร์ฮูลูต่อการพัฒนาในจังหวัดยะลา ได้กล่าวว่า สำหรับเพลงประกอบที่ใช้ในการแสดงดีเกิร์ฮูลูเป็นสิ่งที่นักร้องจะต้องเตรียมไว้ล่วงหน้า โดยอาจจะใช้เพลงเก่าที่มีผู้แต่งแต่งไว้อยู่แล้ว หรืออาจจะแต่งเพลงขึ้นมาใหม่ก็ได้แต่จะต้องฝึกซ้อมล่วงหน้าก่อนออกแสดง ซึ่งจะแตกต่างจากกลอนสดซึ่งหัวหน้าจะใช้ปฏิภาณไหวพริบคิดขึ้นสด ๆ ในการแสดงทั้งนี้นักร้องอาจจะมีคณะประจำหรือนักร้องอิสระไม่สังกัดคณะใดก็ได้ ซึ่งมีหลายคนที่ยึดอาชีพร้องเพลงด้วย (อ้อมดาว ลอยสุวรรณ, 2559)

1.5 การแต่งกาย พบว่า การแต่งกายของผู้ชายกับผู้หญิง จะแต่งตัวเหมือนกันโดยมีเสื้อกับกางเกง เป็นชุดมลายู แต่บางพื้นที่ จะแต่งชุดبانง หรือจะเป็นเสื้อคอกลมกับผ้าโสร่ง และชุดจะมีการนิยมใส่ชุดเป็นสีที่ฉูดฉาด เพื่อเพิ่มสีสันในการแสดง การแต่งกายของการแสดงดีเกิร์ฮูลู มีการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ที่เป็นมลายู โดยการแต่งตัว ใส่ชุดมลายูผู้หญิงจะมีการใส่ชุดบานง ผู้หญิงกับผู้ชายมีการแต่งตัวเหมือนกันโดยการใส่ เสื้อ กางเกง แต่บางโอกาสจะมีการใส่เสื้อกับผ้าโสร่ง ในการแสดงดีเกิร์ฮูลู ดังการศึกษาเรื่อง ลิเกฮูลู: กรณีศึกษาคณะอาเนาะป อุมาร อาเนาะปูยู อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ได้กล่าวว่า การแต่งกายในการแสดงลิเกฮูลู สมัยก่อนมักแต่งชุดอย่างชาวบ้านทั่วไป คือ โปกหัว สวมเสื้อคอกลม

นุ่งผ้าโสร่ง บางครั้งเห็นบกริช หรือ ขวาน เพื่อเอาไว้มขวัญคู่ต่อสู้ ต่อมามีการแต่งกายแบบ “รำซึละ” แต่ไม่เห็นหรือถือกริช บางทีอาจจะเห็นขวานก็มีแต่ในปัจจุบันนิยมแต่งกายแบบไทยมุสลิมทั่ว ๆ ไป หรือแบบสมัยนิยม แต่ก็ไม่ทิ้งการแต่งกายตามแบบบัญญัติในอิสลาม (ณัฐพร หอมแ่ม, 2548)

2. วิธีการสืบทอดดีเกียรติกุศลชุมชนบ้านคูง ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

2.1 ด้านการสะสมวัฒนธรรม พบว่า การสะสมวัฒนธรรมจะต้องสะสมวัฒนธรรมจากคนรุ่นก่อนๆเก็บสะสมกันมา เพื่อให้สามารถสะสมได้มาจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้คนในปัจจุบันได้ชมและศึกษา หรือการปลูกฝังความคิดให้เยาวชนอยากสะสมวัฒนธรรมต่อไป การสะสมวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญกับคนรุ่นหลังที่ควรใส่ใจหรือตระหนักถึงให้มาก เพื่อจะสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมนั้น หรือก่อให้เกิดความรัก ห่วงเห่นของวัฒนธรรมเพื่อให้คงอยู่ เพื่อให้เกิดประโยชน์ประโยชน์แก่การศึกษาของวัฒนธรรม ตามการศึกษาเรื่อง การศึกษาการรับรู้ของชุมชนต่อคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมในเขตเมืองกรณศึกษาเขตเทศบาลนครลำปาง ได้กล่าวว่า ซึ่งความสำคัญในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำริโดยสรุปว่า การอนุรักษ์มรดกของชาติต้องกระทำเพื่อรักษาเกียรติของภูมิของชาติและเพื่อเป็นประโยชน์แก่การศึกษาในทางศิลปวัฒนธรรม ทำให้คนในชาติได้รู้จักรากเหง้าและเอกลักษณ์ความเป็นชาติของตน ทำให้เกิดความภูมิใจซึ่งนำไปสู่ความคิดในการช่วยปกป้องรักษาชาติของตนไว้ (ทะนงศักดิ์ วิกุล, 2547) รวมทั้งยังมีงานวิจัยของ พลอยภัทรา ตระกูลทองเจริญ เรื่อง การศึกษาความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมกรณีศึกษา: หมู่บ้านศาลาแดงเหนือเชียงรากน้อย ได้กล่าวว่า การอนุรักษ์หรือการธำรงมรดกทางวัฒนธรรมหรือการสะสมวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่คนรุ่นหลังควรที่จะใส่ใจหรือตระหนักถึงให้มาก เพราะ มรดกทางวัฒนธรรมจะสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชนชาตินั้น ๆ และยังก่อให้เกิดความผูกพันกันหรือความรักในชาติของตนส่งผลไปถึงการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการคงอยู่ของชาตินั้น ๆ ซึ่งหลักการที่สามารถทำได้คือ การสะสมและการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป (พลอยภัทรา ตระกูลทองเจริญ, 2557)

2.2 ด้านการสืบทอดทางวัฒนธรรม พบว่า การสืบทอดทางวัฒนธรรม เป็นการถ่ายทอดผ่านรูปแบบที่ได้รับและการสืบทอดให้คนรุ่นหลังได้รับรู้และเรียนรู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม โดยการเชิญชวนให้มารับชมการแสดงหรือการอธิบาย เพื่อให้ได้สืบทอดกันไปสู่รุ่นหลังในอนาคต การจัดการแสดงให้เยาวชนได้ยังคงชมต่อไป เพื่อให้เกิดความสนใจและเพื่อทำให้เกิดความอยากสืบทอดวัฒนธรรมเพื่อให้อยู่คงอยู่ต่อไป ดังงานวิจัยของ ชนาวิ ดลรัฐ เรื่อง การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมบุญสงกรานต์ ได้กล่าวว่า เพื่อพัฒนาการศึกษา

ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ผู้สืบทอดทางวัฒนธรรม หากมองในแง่มุมมองของการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจะเน้นการมองจากมุมมองของผู้ถ่ายทอด คือการส่งผ่านรูปแบบและเนื้อหาของวัฒนธรรมในลักษณะที่ตัวได้รับอะไรมาก็ส่งผ่านไปอย่างนั้น มีอย่างไรก็ส่งไปอย่างนั้น แต่หากมองในแง่มุมมองของการสืบทอดทางวัฒนธรรมจะเน้นการมองจากมุมมองของผู้รับการถ่ายทอด คือการที่ได้รับมาอย่างไรก็ลองพยายามนำไปถ่ายทอดให้เหมือนต้นแบบมากที่สุด (ชนาวี ดลรัฐ และคณะ, 2560)

2.3 ด้านการปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม พบว่า การปรับปรุงวัฒนธรรมเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันและการเผยแพร่วัฒนธรรม โดยการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ การปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรมคือการปรับให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อความสะดวกต่อคนในปัจจุบันซึ่งการปรับปรุงและการเผยแพร่โดยกระแสปัจจุบันคือกระแสโลกออนไลน์เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงและเผยแพร่ ตามการศึกษา เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมท้องถิ่น: ศึกษากรณีงานประเพณีสงกรานต์พระประแดง อำเภพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ได้กล่าวว่า การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมได้อธิบายถึงกระบวนการ ยอมรับเอานวัตกรรมของการเผยแพร่วัฒนธรรมหรืออิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์เข้ามาสู่วัฒนธรรมซึ่งก่อนตัดสินใจยอมรับเอาวัฒนธรรมใหม่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์และความสอดคล้องกับวัฒนธรรมเดิมในท้องถิ่น (สรเรเกียรติ กุลเจริญ, 2558)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษา ดีเกร์ฮูลู: การสืบทอดวัฒนธรรมศิลปะการแสดง กรณีศึกษาชุมชนบ้านดุก ตำบลบาเจาะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส พบว่า องค์ประกอบของการแสดงดีเกร์ฮูลู ประกอบด้วย 1) ผู้แสดงดีเกร์ฮูลู ตุแกปาตง คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการร้องบทกลอนมลายูเป็นการเริ่มต้นที่จะร้องบทกลอนก่อนการแสดงอื่น ๆ ตุแกลาซุหรือโต๊ะยอโร คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ร้องเพลง ตุแกกาโระ คือผู้ที่ทำหน้าที่ร้องขับกลอนสดโต้ตอบฝ่ายตรงข้าม หรือการโต้ตอบแบบสด ๆ 2) ลูกคู่ในคณะดีเกร์ฮูลู จะประกอบไปด้วย ลูกคู่ที่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรีและลูกคู่ที่ทำหน้าที่รำรำมือหรือนือโป๊ะ ลูกคู่ที่ทำหน้าที่บรรเลงดนตรี 3) เครื่องดนตรี ที่ใช้บรรเลงเพลงในคณะดีเกร์ฮูลูจะมีเครื่องดนตรีและการทำหน้าที่ในแต่ละเครื่องดนตรีที่แตกต่างกัน เช่น รำมะนาใหญ่หรือบานอฮู รำมะนาเล็กหรือบานออาเนาะ ช้อง ฉิง ฉาบ ลูกแซ็ก ขลุ่ย แท็บ 4) เพลง ที่ใช้ขับร้องในการแสดงดีเกร์ฮูลู จะมีเพลงนำที่ขับร้องโดยหัวหน้าคณะหรือเรียกอีกอย่างว่าปาตงซึ่งเป็นการขับกลอนก่อนการแสดงและการขับกลอนเพื่อโต้ตอบกัน เพลงร้องปกติที่ร้องโดยนักร้องทั่วไปในคณะดีเกร์ฮูลูซึ่งจะเป็นเพลงที่นักร้องแต่ละคนถนัด จะประกอบไปด้วยเพลงลูกทุ่ง สตริง มาเลและเพลงอินโด 5) การแต่งกาย ของการแสดงดีเกร์ฮูลู จะมีการแต่งกายแบบมลายูดั้งเดิม โดยการสวมใส่ชุดที่เป็นกางเกง ไม่ว่าจะผู้ชายหรือผู้หญิงจะมีการแต่งตัวที่

เหมือนกัน โดยการดูจากสถานที่ที่ไปแสดง ส่วน วิธีการสืบทอดดีเกิรฐ์ชุมชนบ้านดุกู
 1) ด้านการสะสมวัฒนธรรม การสะสมวัฒนธรรมจะต้องเกิดจากคนรุ่นเก่า ๆ เก็บสะสมสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ 2) ด้านการสืบทอดทางวัฒนธรรม นำคณะดีเกิรฐ์ไปแสดงยังสถานที่ต่าง ๆ แสดงให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้ดู เพื่อให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่ดีงาม และเกิดความรู้สึกที่จะสืบสานต่อไป 3) ด้านการปรับปรุงและเผยแพร่วัฒนธรรม เป็นการนำวัฒนธรรมมาปรับให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน ทำให้การแสดงน่าสนใจ จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1) จากผลการวิจัยทำให้เห็นถึงความสำคัญของศิลปะการแสดง และเพื่อนำไปเผยแพร่เพื่อเป็นความรู้ที่เป็นประโยชน์ 1.2) ทำให้ทราบถึงข้อผิดพลาด เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการแต่งกายในการแสดงดีเกิรฐ์ 2.2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับลูกคู่ในการแสดงดีเกิรฐ์ 3) ข้อเสนอแนะต่อชุมชน 3.1) ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการอนุรักษ์ศิลปะการแสดงของดีเกิรฐ์เพื่อให้มีอยู่จนถึงรุ่นต่อไป 3.2) คนในชุมชนควรให้ความสำคัญกับศิลปะการแสดงดีเกิรฐ์และจัดกิจกรรมให้คนในชุมชนได้ชมต่อไป 4) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน 4.1) ควรมีการบูรณาการดีเกิรฐ์ให้เป็นรายวิชาการสอนกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ 4.2) ควรมีการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ดีเกิรฐ์เพื่อสร้างเป็นอาชีพให้กับคนในชุมชน

บรรณานุกรม

- ชนาวี ดลรัฐ และคณะ. (2560). การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมบุญสงกรานต์ เพื่อพัฒนาการศึกษาตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา. วารสารชุมชนวิจัย, 1(3), 95-109.
- ณัฐภาพร หอมแหม่ม. (2548). ลิเกฮูลู:กรณีศึกษาคณะอาเนาะปู อุมาร อาเนาะปูยู อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี. ใน (วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทะนงศักดิ์ วิกุล. (2547). การศึกษาการรับรู้ของชุมชนต่อคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมในเขตเมืองกรณีศึกษา เขตเทศบาลนครลำปาง. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เปรมสิริ ศักดิ์สูง และคณะ. (2550). ลิเกฮูลู: การศึกษาเชิงประวัติรูปแบบและการพัฒนาศักยภาพ. ใน (รายงานการวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.

- พลอยภัทรา ตระกูลทองเจริญ. (2557). การศึกษาความตระหนักในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมกรณีศึกษา: หมู่บ้านศาลาแดงเหนือ เชียงรากน้อย. ใน (วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พินทิพย์ ขวบลี้ม. (2556). การสืบทอดวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญใน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางค์วิทยา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยะพา เจณี และคณะ. (2557). บทบาทเพลงพื้นบ้านดิเก๋ฮูลู่ในการเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สรเกียรติ กุลเจริญ. (2558). การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมท้องถิ่น: ศึกษากรณีงานประเพณีสงกรานต์พระประแดง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. ใน (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุธี เทพสุทรวงศ์. (2546). วิถีและพลังของลิเกฮูลู่ในจังหวัดปัตตานีปัตตานี. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อ้อมดาว ลอยสุวรรณ. (2559). บทบาทของดิเก๋ฮูลู่ต่อการพัฒนาในจังหวัดยะลา. ใน (วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- อุษณีย์ ธวัชโชติ และคณะ. (2556). วัฒนธรรมอาหารไทย: ภาคใต้. นนทบุรี : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.